

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р В. Карагенова

за дисертационен труд на Кристина Стоянова

„Музикалният слух и многогласът: методи, теория и актуални практики в солфежа“

Професионално направление: Музикално и танцово изкуство

НМА „Проф. Панчо Владигеров” - Теоретико – композиторски и
диригентски факултет

Катедра „Теория на музиката”

Изборът на една изследователска тема е ръководен и мотивиран от убедеността в нейната резултатност, продуктивност и практическа приложимост. Изборът предоставя на изследователя, изкушен от проблематиката, познавателен шанс, формира компетентен поглед към разбиране на даден предмет. Настоящата работа предлага за **изследователски обект проблемите на музикалния слух и по-конкретно на многогласното музикалнослухово възпитание.** Тези проблеми са фундаментални за сферата на музикалното образование и в този смисъл следва да се отбележи значимостта на изследователския обект на кандидата, неговата актуалност и същевременно мащабност.

От представените материали прави впечатление, че педагогическата дейност и научните интереси на Кристина Стоянова са трайно и дълбоко свързани с проблематиката на обучението по солфеж и са насочени към една от неговите основни „мисии“ – развитието на музикалния слух. За това свидетелстват и представеният за печат авторски сборник по солфеж, и реализираните публикации по темата на дисертацията – общо 6 на брой.

Настоящата дисертация е структурирана в пет глави: Глава първа е посветена на музикалния слух и музикалната памет с тяхната категоризация и типология според музикалната психология. В тази глава докторантът обръща внимание на всички видове музикален слух, изяснява въпроси, свързани със сложността на понятието *многоглас*. За основа на психологическите предпоставки, обуславящи значимостта и сложността на изследваната проблематика са използвани експериментите на Д. Дойч - представител на американската експериментална музикална психология.

Втора глава разглежда основни педагогически стратегии в процеса на преподаване на солфеж, като метода на З. Кодай и неговите характеристики, коментират се и психотехники за развитие на слуха по методиката на М. Карасьова. На основата на анализиране на чуждия опит и вниманието към различни гледни точки, са представени и някои проблеми, свързани със възприятието на съвременната музика, налагащи и различните изисквания към слуховото обучение, без обаче това да е цел на изследванието.

Трета глава обръща внимание на конкретни концепции и методически системи на най-ярките представители на руска и френска солфежни педагогически школи, а в четвърта глава са дискутирани някои от българските съвременни визии и концепции за развитие на многогласния слух - полифоничен и хармоничен, чиито избор следва да бъде видян в контекста на актуалните подходи в обучението по солфеж, които те предлагат.

Ако в първите четири глави трудът акцентира върху теоретичния анализ на чужди постановки по поставената проблематика, то глава пета има практическа насоченост и предлага конкретни методически посоки за развиване на слуха чрез диктовки и солфежиране. Те са свързани с проведен методически експеримент на докторанта в НМУ „Л. Пипков“, представят

авторски материали и идеи, включително методи, съобразени с новите форми на обучение, които дистанционната среда предлага. Докторантът достига до логични изводи, които са ясно проследими в изложението, като тясна взаимосвързка между обучението по солфеж и развитието на ноточетивната техника, слуховата и интонационна издържливост, развитието на музикалната памет. Изяснена е ролята на многогласното солфежиране за степента на развитие на хармоничния слух, като е акцентирана вещата роля на педагога в този процес.

В представения труд, прави впечатление мащабният и модерен поглед на авторката към солфежната проблематика. Демонстрирани са завидна осведоменост, детайлно и пълноценно познаване на широк кръг научни трудове и публикации по проблема. Това е позволило на докторанта да анализира и обобщи научните изводи на различни изследователи по темата. К. Стоянова заявява сериозни умения за структуриране на изложението, за работа с научна литература по проблем. В представения теоретичен обзор на концепции за музикално-слухово възпитание, разработени от Агажанов, Алексеев, Блум, И. Лопатина, Б. Уткин, Галон и други автори, превърнали възгледите си в принципи за възпитаване на музикален слух, Стоянова споделя и своята визия за тяхното практическо приложение при съвременните условия на музикално обучение в България. В този смисъл коментарът върху различните методически стратегии за развиване на многогласния слух, обхванатият чужд опит е обвързан не само с широка информираност, а и с излагане на лично мнение и оценка.

Изложението в труда е мотивирано от желанието за търсене и прилагане на нови съвременни подходи за разпространяване на ефективни педагогически практики, насочени конкретно към оптимизация на специфично ориентирания образователен процес.

За своята младост, докторантката има натрупан богат педагогически опит. По-голяма част от предложения авторски дидактичен материал е апробиран, доказан в учебната практика. На базата на постигнатите резултати се посочва в кои образователни степени или години е добре да стават натрупванията в развитието на слуха, на какви етапи да се обогатяват представите, предлагат се конкретни творчески задачи, които развиват определени слухови качества. Подробно са разгледани всички елементи, които могат да се развият в часовете по солфеж и средствата за постигането им. Това издава целенасочен, методически мотивиран педагогически подход, подкрепен от задълбочени познания по поставените въпроси и дълбоко осъзнат личен интерес към проблематиката.

Представителни за цялостния професионален облик на К.Стоянова са и постиженията в художествено-творческата сфера, реализираните концерти, участия в майсторски класове и награди от конкурси, които я разкриват като личност със широки интереси и амбиции.

В критична светлина бих отправила следните препоръки към докторанта: в интерес на целите, заявени в представения за защита труд, част от авторските примери е добре да се огледат внимателно и да бъдат прецизирани. В този смисъл е и препоръката, да се посочи първоизточникът, когато е налична „работа по модел“. Добре би било в приложение да фигурират и по-подробно данните от проведения експеримент, както и условията, при които е проведен.

Музикалният слух е сложен аналитико-синтетичен комплекс, който включва психологически и интелектуални способности, осигуряващи на музиканти успешно занимание с музика. Всички проблеми свързани с развитие на музикантския професионален слух са основни за дисциплината солфеж. Тя изиграва важна роля в цялостното изграждане на музикално-

мисловния процес, използван в практиката от всеки музикант. Затова актуалността на научните разработки и изследвания в тази област са безспорни, това показва и активния интерес към настоящата проблематика. Търсенето на нови методи и подходи, по-икономични, по-целесъобразни, са цели, които солфежът си поставя и преследва, именно те го утвърждават като основна дисциплина, заемаща централно място в музикалнотеоретичния цикъл, и респективно – в системата на професионалното музикално образование. Затова приемам, че трудът ще намери своето трайно място в практиката и ще бъде от помощ за всеки млад търсещ специалист в областта на солфежа.

Всичко казано в настоящото становище е основание да дам своята професионална подкрепа на Кристина Стоянова и убедено да предложа на уважаемото научно жури да ѝ присъди образователната и научна степен “ДОКТОР”.